

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego J.P.

przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.

pozostawia protest wyborczy bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 16 lipca 2020 r. J. P. wystąpił z protestem wyborczym przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w którym stwierdził, że wybory zarządzone na dzień 28 czerwca 2020 r. są nielegalne, a dokonany w nich wybór „jest nielegalny bez względu na to, który z kandydatów wygra te wybory”. Uzasadniając swoje stanowisko protestujący zakwestionował dopuszczalność podjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą (dalej: PKW) uchwały nr 129/2020 z dnia 10 maja 2020 r. w sprawie stwierdzenia braku możliwości głosowania na kandydatów w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Stwierdził ponadto, że zmiany w prawie wyborczym dokonano z naruszeniem zasad konstytucyjnych, w szczególności bez zachowania odpowiedniej *vacatio legis*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Protest przeciwko ważności wyborów prezydenckich ma podstawy konstytucyjne. Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Zasady te określono w art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684, dalej: k.wyb.) oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

Ustawodawca w sposób wyczerpujący określił podstawy protestu wyborczego ograniczając je do dwóch rodzajów zarzutów wskazanych w art. 82 § 1 k.wyb. Mogą one dotyczyć: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Oprócz tak ujętych podstaw protestu, jego wymagania formalne ujęto w art. 321 k.wyb. Jednym z jego kluczowych elementów ujętych w art. 321 § 3 k.wyb. jest wymóg takiego sformułowania zarzutu, który powinien opierać się na dowodach przedstawionych lub wskazanych przez wnoszącego protest. Brak spełnienia warunków określonych w art. 321 k.wyb. skutkuje postanowieniem o pozostawieniu takiego protestu wyborczego bez dalszego biegu na podstawie art. 322 § 1 k.wyb.

2. Rozpatrywany w niniejszej sprawie protest wyborczy należało pozostawić bez biegu z uwagi na niespełnienie przytoczonych wyżej wymogów formalnych wynikających z art. 321 § 3 w zw. z art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb.

W swoim proteście J. P. nie wskazał naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Nie uprawdopodobnił również – na podstawie stosownych dowodów – dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom.

Jego protest zawiera negatywną ocenę okoliczności przeprowadzenia wyborów Prezydenta RP oraz związanych z tym działań podejmowanych tak przez konkretne organy władzy publicznej, jak i poszczególne osoby. Odnosi się zarówno do kwestii wyznaczenia terminu wyborów, jak i zmian ustawodawczych towarzyszących planowanemu przeprowadzeniu głosowania. Nawet tak szeroko ujmowane zastrzeżenia i wątpliwości jak te wskazane w proteście nie mogą jednak – same przez się – determinować granic, jakich ten środek prawny może być rozpatrywany. Te bowiem wyznaczone są w przywołanych powyżej i powszechnie obowiązujących przepisach Konstytucji RP i Kodeksu wyborczego. Nie bez powodu granice te wyznaczono w art. 82 § 1 k.wyb. w ścisłym powiązaniu z udziałem wyborcy w głosowaniu, ustaleniem wyników głosowania lub wyników wyborów. Nie ma przy tym podstaw, aby poszerzać je na te okoliczności, które miałyby dotyczyć organizacji wyborów i ich czasowego umiejscowienia.

Takie kwestie, zarówno z uwagi na przyjęty w Konstytucji RP model protestu wyborczego, jak i jego szczegółowo określone podstawy ustawowe, nie zaliczają się do któregośkolwiek z możliwych do podniesienia uchybień ujętych w art. 82 § 1 pkt 1 i 2 k.wyb. Również dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazywało, że chociaż podstawę protestu może stanowić zarzut naruszenia wszystkich elementów składających się na postępowanie wyborcze, to jednak nie oznacza to, że można protest oprzeć na naruszeniu jakiegokolwiek przepisu Kodeksu wyborczego (por. postanowienia SN z: 14 kwietnia 2016 r., III SW 4/16; 21 listopada 2019 r., I NSW 253/19). Tym bardziej zatem nie można rozszerzać podstaw protestu wyborczego na wszelkie sygnalizowane w takim piśmie, a przy tym subiektywnie ujmowane, nieprawidłowości mające dotyczyć funkcjonowania organów władzy publicznej, które – jako takie – nie odnoszą się jednak do „wyborów” stanowiących akt zbiorowej woli wyborców prowadzącej do wyłonienia, jak w rozpatrywanym wypadku, osoby mającej pełnić urząd Prezydenta RP.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 322 § 1 w zw. z art. 321 § 3 k.wyb., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

